

Грищенко Олег Борисович,
викладач загальноосвітньої підготовки
Криворізького професійного
гірничо-технологічного ліцею

ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ ВИХОВНОГО АСПЕКТУ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Сьогодні вітчизняна система надання освітніх послуг знаходиться в стані перманентного реформування. Перш за все мається на увазі модернізаційні процеси, більш відомі під узагальненою назвою «Нова українська школа». Нею передбачено комплексні радикальні зміни не лише в процесі навчання, а й у вихованні, організації управлінської діяльності та фінансуванні закладів освіти. Тому й не дивно, що формула «Нової української школи» включає в себе аж 9 компонентів [3, с. 7]. Серед них чільне місце посідає педагогіка партнерства, на якій власне й має будуватися інноваційна освітньо-виховна робота.

Як передбачено Концепцією Нової української школи, будь-який заклад освіти має сприяти розвитку, вихованню та соціалізації особистості інноватора та патріота, здатного приймати відповідальні рішення, поважати гідність та права людини, а також вміти критично мислити й впроваджувати інновації [3, с. 6]. Задля забезпечення даного завдання слід ефективно організувати взаємодію у трикутнику: здобувач освіти – педагог – батьки. При цьому відносини між ними мають здійснюватися на партнерських засадах. Під партнерством зазвичай розуміють спосіб взаємодії та взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності, рівно значущості та доповнюваності всіх її учасників. Таким чином, педагогіка партнерства передбачає рівноправне спілкування та співпрацю усіх суб'єктів освітнього процесу. Виходячи з постулату, що кожна дитина є неповторною, наділеною від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями, тому місією закладу освіти є допомога у розкритті та розвитку здібностей, талантів й можливостей кожного юнака та дівчини на основі партнерства між педагогом, здобувачем освіти та його батьками [3, с. 14]. Отже,

педагог стає вже не наставником, а рівноправним другом для кожного здобувача освіти, а родина, в якій він виховується залучається до побудови освітньої траєкторії дитини.

Існуюча нормативна база передбачає, що педагогіка партнерства має ґрунтуватися на низці принципів, серед яких слід виділити наступні:

- ✓ повага до особистості;
 - ✓ доброзичливість і позитивне ставлення;
 - ✓ довіра у відносинах;
 - ✓ діалог – взаємодія – взаємоповага;
 - ✓ розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
 - ✓ принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)
- [5].

Таким чином, в основі педагогіки партнерства покладені спілкування, взаємодія та співпраця між усіма учасниками освітнього процесу [3, с. 14].

Сьогодні педагогічні працівники всіх закладів освіти стоять перед непростю задачею – як перенести поняття «педагогіка партнерства» із нормативної площини у повсякденну діяльність. Виходячи із практичного досвіду, можна однозначно стверджувати, що для успішної реалізації поставленої задачі, перш за все, слід відійти від архаїчних пострадянських штампів та цінностей, заснованих на патерналізмі, консерватизмі та зверхності педагога по відношенню до здобувача освіти. Першим кроком на цьому шляху має стати перехід від авторитарного до демократичного стилю педагогічної діяльності. Це однозначно сприяє активізації здобувачів освіти, підвищує їх самостійність у прийнятті рішень та усвідомленні необхідності нести відповідальність за них [2].

Особливе значення вказані твердження набувають в ході освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Найчастіше до них вступають підлітки з відносно низькою успішністю або навіть з соціально

неблагополучних сімей. Логічним наслідком даної ситуації є суттєва педагогічна занедбаність таких дітей. За таких умов гуманістичне, демократичне та навіть довірливе відношення викладачів та майстрів виробничого навчання до кожного здобувача освіти є неодмінною запорукою підготовки конкурентоздатного кваліфікованого робітника. Лише доброзичливість, рівноправність, взаємоповага та найголовніше – відсутність будь-якого тиску на дитину є надійною запорукою продуктивної співпраці. Таке ставлення до здобувачів освіти забезпечує їхнє право на вибір, власну гідність, повагу, і в кінці кінців право бути таким, яким він є, а не таким, яким хоче її бачити педагог. Саме завдяки таким підходам, можливе становлення не інертного виконавця, а справжнього професіонала, здатного проявляти ініціативу й самостійність, раціонально й творчо вирішувати поставлені перед ним задачі та постійно вдосконалювати свій професійний рівень [1].

Другим кроком на шляху реалізації педагогіки партнерства має стати вибудовування ефективної взаємодії між педагогами та батьками здобувачів освіти. Згідно з Концепцією «Нової української школи» вони об'єднані спільними цілями та прагненнями, а також добровільними та зацікавленими односторонніми. Педагоги та батьки стають рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат – формування свідомого громадянина України [3, с. 14-15]. Тепер замість односторонньої авторитарної комунікації здійснюється взаємовигідна співпраця. Вона може мати як традиційні форми (батьківські збори, індивідуальні бесіди), так і взаємодію з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (наприклад, обговорення найбільш актуальних питань в режимі відеоконференції або у месенджерах). Останні форми комунікації в умовах дистанційного та змішаного навчання набули особливого значення. Тим паче, що педагогіка партнерства передбачає саме горизонтальність зв'язків. Викладачі (майстри виробничого навчання) та батьки здобувачів освіти діляться досвідом у вихованні дітей, спільно вирішують проблеми, що виникають, а також надають один одному практичні поради. Навіть більше – нерідко педагогічні працівники допомагають батькам здобувати

спеціальні знання про особливості формування особистості в підлітковому віці, про поведінкові особливості й розлади, про ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей [4].

Підбиваючи підсумки слід зробити особливу увагу на тому, що важливість педагогіки партнерства полягає у тому, що, по-перше, вона сприяє створенню атмосфери, в якій найкраще розкривається потенціал кожного здобувача освіти, формується його ініціативність і креативність. По-друге, рівноправність та демократичність у стосунках задовольняє потребу в власній значимості і приналежності, що суттєво сприяє кращому засвоєнню нової інформації. По-третє, такий формат стосунків найкраще готує юнаків й дівчат до майбутньої професійної діяльності.

Таким чином, педагогіка партнерства як фундаментальна основа виховного аспекту Нової української школи визначає найбільш оптимальний спосіб співпраці педагога, дитини та її батьків який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді та світоглядних позиціях, але водночас передбачає безумовну рівність у праві на довіру, повагу, позитивне ставлення і взаємну вимогливість. Тому, впроваджуючи дані принципи у своїй професійній діяльності, викладачі та майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти вже сьогодні роблять важливий внесок в процес реалізації Нової української школи, і тим самим перетворюють його на заклад, який приємно і комфортно відвідувати кожному здобувачу освіти. Адже саме тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути національно свідомими особистостями. Такий підхід до вподоби й батькам, адже він базується на співпраці та взаєморозумінні. У підсумку, даний стан речей надає поштовх духовному та інтелектуальному зростанню особистості, що перспективі сприяє підготовці не просто кваліфікованого спеціаліста у своїй справі, а перш за все відповідального громадянина.

Список використаної літератури

1. Дем'янчук О. О. Педагогіка партнерства в умовах реалізації концепції Нової української школи. URL: <https://conf.zippo.net.ua/?p=178>. (дата звернення 11.10.2022).
2. Журавко С. О., Левченко О. В. Педагогіка партнерства як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. URL: <https://genezum.org/library/pedagogika-partnerstva-yak-odyn-iz-faktoriv-efektyvnoi-vzaemodii-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>. (дата звернення 12.10.2022).
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення 12.10.2022).
4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. URL: https://lib.iitta.gov.ua/707221/1/Кравчинська_тези.pdf. (дата звернення 11.10.2022).
5. Скиба М. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>. (дата звернення 12.10.2022).